

leden 2008

Infoservis – Insolvenční zákon (pohled dlužníka)

V předchozím vydání informačního servisu jsme si Vás dovolili upozornit obecně na změny, jež přináší nový Insolvenční zákon. Nyní bychom se rádi zabývali situací úpadku z pohledu dlužníka, zejména dlužníkovou povinností podat insolvenční návrh nebo důsledky porušení této povinnosti. Věnovat se také budeme vyškrtnutí dlužníka ze seznamu dlužníků. Ze všeho nejdříve si ovšem určíme, kdy je vlastně subjekt v úpadku.

Kdy je subjekt v úpadku?

Dlužník je v úpadku jestliže má:

- a) více věřitelů a
- b) peněžité závazky po dobu **delší 30 dnů po lhůtě splatnosti** a
- c) tyto závazky není schopen plnit..

Má se za to, že dlužník není schopen plnit své peněžité závazky, jestliže:

- a) zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo
- b) je neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, nebo
- c) není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníkovi výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo
- d) dlužník nesplnil povinnost předložit seznamy uvedené v § 104 odst. J, kterou mu uložil insolventní soud (dlužník je povinen, pokud vystupuje jako navrhovatel, připojit k návrhu seznam svého majetku včetně svých pohledávek, seznam závazků, seznam svých zaměstnanců, listiny dokládající úpadek či hrozící úpadek).

Dlužník, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou – podnikatelem, je dále v úpadku i tehdy, je-li předlužen (má-li více věřitelů a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku).

O hrozící úpadek se jedná tehdy, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně přepokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžních závazků. Jde-li o hrozící úpadek, může insolvenční návrh podat jen dlužník (je-li dlužník v úpadku ať už pro platební neschopnost nebo pro předlužení, může insolvenční návrh podat i jeho věřitel).

Povinnost dlužníka ohlásit vlastní úpadek

Dlužník, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou – podnikatelem, je povinen podat insolvenční návrh bez zbytečného odkladu poté, co se dozvěděl nebo **při náležitě pečlivosti měl dozvědět** o svém úpadku. Tuto povinnost má i tehdy, byl-li pravomocně zastaven výkon rozhodnutí prodejem jeho podniku nebo exekuce podle občanského soudního řádu proto, že cena majetku náležejícího k podniku nepřevyšuje výši závazků náležejících k podniku (to neplatí, má-li dlužník ještě jiný podnik).

Povinnost popsanou v předešlém odstavci mají i zákonní zástupci dlužníka a **jeho statutární orgán a likvidátor** dlužníka, který je právnickou osobou v likvidaci. Je-li těchto osob více a jsou-li oprávněni jednat jménem dlužníka samostatně, má tuto povinnost **každá** z nich. Insolvenční návrh podávají jménem dlužníka.

Výše popsaná povinnost podat insolvenční návrh ať už dlužníkem samotným či jeho zákonnými zástupci, statutárním orgánem či likvidátorem ovšem není splněna, bylo-li řízení o insolvenčním návrhu **vinou navrhovatele** zastaveno nebo byl-li jeho insolvenční návrh **odmítnut** (insolvenční návrh soud odmítne např. pro vady) .

Porušení povinnosti

Osoba, která porušila povinnost podat insolvenční návrh (např. statutární orgán dlužníka), **odpovídá věřiteli za škodu** nebo jinou újmu, kterou způsobí porušením této povinnosti.

Škoda nebo jiná újma spočívá **v rozdílu mezi v insolvenčním řízení zjištěnou výší pohledávky přihlášené věřitelem k uspokojení a částkou, kterou věřitel v insolvenčním řízení na uspokojení této pohledávky obdržel.**

Odpovědnosti za škodu nebo jinou újmu se může osoba, jež porušila povinnost podat insolvenční návrh, zprostit, jen prokáže-li, že porušení povinnosti podat insolvenční návrh nemělo vliv na rozsah částky určené k uspokojení pohledávky přihlášené věřitelem v insolvenčním řízení, nebo že tuto povinnost nesplnila vzhledem ke skutečnostem, které nastaly nezávisle na její vůli a které nemohla odvrátit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze po ní spravedlivě požadovat.

Předběžné opatření

Je-li již v průběhu insolvenčního řízení zřejmé, že věřiteli vznikla škoda nebo jiná újma porušením povinnosti podat insolvenční návrh, může insolvenční soud nařídit předběžné opatření, kterým povinné osobě uloží, aby na náhradu této škody nebo jiné újmy složila do úschovy u soudu **přiměřenou peněžitou částku**. Učiní tak jen **na návrh oprávněného věřitele**. Nařízení předběžného opatření nebrání, že celkovou výši škody nebo jiné újmy dosud nelze vyčíslit.

Výši částky, která má být složena, určí insolvenční soud tak, aby kryla podstatnou část

předpokládané škody nebo jiné újmy. Při nařízení předběžného opatření uloží insolvenční soud navrhovateli, aby ve lhůtě, kterou mu určí a která nesmí skončit dříve, než skončí insolvenční řízení, podal u příslušného soudu žalobu o náhradu škody nebo jiné újmy; řízení o této žalobě není incidenčním sporem.

V rozsahu, ve kterém soud vyhověl žalobě o náhradu škody nebo jiné újmy podle předchozího odstavce, se jeho rozhodnutí považuje za rozhodnutí o udělení souhlasu s vydáním předmětu úschovy žalobci.

Vyškrtnutí dlužníka ze seznamu dlužníků

Po uplynutí 5 let od nabytí právní moci rozhodnutí, jímž bylo skončeno insolvenční řízení, vyškrtne insolvenční soud dlužníka ze seznamu dlužníků a údaje o něm v insolvenčním rejstříku zneprístupní.